

*Бібліотека Маловисторопського коледжу
Сумського національного аграрного університету*

Літературно – музичний альманах «Пісні – володарі віків»

с.М.Вистороп

*Зал прикрашений українськими рушниками
На стіні вислів про мову.*

*«Райдуга в небі висне,
Граючи в плесах вод.
Доки живе наша пісня,
Доти живе і народ.»*

Ведуча. *Шановні гості! Всі, хто присутні в цій залі. Ми раді вітати вас на нашому літературно – музичному альманасі «Пісні – володарі віків».*

Сьогодні ми хочемо побачити на ваших обличчях щиру і ніжну посмішку, веселий настрій і хвилювання, глибоку задуму і душевне переживання.

Нехай пісня з`єднає на мить наші серця, наші душі в одне ціле.

Тож щиро зичимо вам : радості і щасливих хвилин, душевного задоволення від хвилюючої пісні.

(Звучить українська пісня).

Пісня – феноменальне явище людського духу. А українська пісня – це взагалі неповторне і незрівнянне диво в світовій пісенній культурі. Ми навіть не знаємо приблизно, скільки пісень витворив наш народ за всю свою історію. Називаються різні цифри, найменша з них, здається, триста тисяч. Важко навіть уявити таке пісенне море. А окинути духовним зором, оцінити й осмислити – поготів. Геніальні наші предтечі намагалися це зробити, але залишили нам тільки сповнені щирого захоплення відгуки про свій народ і його пісенну вдачу. Згадаймо хоч би знамените гоголівське : з піснею людина народжується, живе й умирає.

Читець 1.

*Із народної скарбниці
Наче з чистої криниці
Дістаєм багатства й сили,
Й стоголосу, ніжну, милу,
Звідти пісню ми берем.
З народного напившись джерела,
Як із Дніпра бере веселка воду,
О рідна пісня, знову ти прийшла
До матері й до батька – до народу.*

Мов зачарований самоцвіт
Повний блиску і принади,
Горить пісня з давніх літ
Днів надії і розради.
Хто цю пісню збереже
І у серці плекать буде,
Скарб найбільший він знайде,
Який можуть мати люди.

Читець 2. Пісня...Хто не був зачарований нею? Це душа народу, це безмежне поле, засіяне зерном історії і завітчане людськими надіями це народна любов до своєї Вітчизни і ненависть до своїх ворогів.

Пісне! Скільки мелодій ти в наших душах плетеш! Закрадаєшся в душу, як злодій, хвилюєш її і ведеш. Дрібний, невловимий натяк ти перетвориш на крик, примусиш спомин заплакати, чекати в майбутньому втіх. Всі надра нашого серця ти розгортаєш до дна, показуєш, чим воно б'ється, чи ясна його глибина. В серцях засипаєш провалля, вириваєш терни й бур'яни, щоб завжди вищим моралям давали місце вони. Наставляєш на діло корисне рядками римованих слів. Хвала тобі, вільна пісне, оздобо нових віків.

(Д.Загул)

(Звучить пісня)

Читець 3.

О пісня українська! Дзвінка, невмируща,
Ти мука і радість, ти гнів і любов.
Наснага твоя, чарівна і живуща,
Ввійшла в нашу душу,
Ввійшла в нашу кров.

Пісня – це трепетне серце народу, його душа і його крила. Вона пахне весняними дощами, синіми льонами, запашними чорнобривцями, материнськими теплими долонями.

Пісня – душа людини, незмінна її супутниця. Споконвіку в Україні співали – у горі і радості, на сімейних і народних святах, в церкві і в школі. Пісня супроводжувала людину протягом усього її життя, допомагала у праці й прикрашала побут. Невипадково великий Гоголь писав : «Покажіть мені народ, у якого би було більше пісень ніж в українців». Наша Україна дзвенить піснями!

Читець 4.

Пісня за піснею –
так уже в нас
Здавна ведеться

в будь який час.
Чи заколисує ненька синка.
Чи свою доню веде до вікна,
Чи товариство зійшлось
до порога,
Чи проводжають солдата
в дорогу –
Чув я зажурену рісню
не раз,
Чув і таку,
що аж хата тряслась
Чув я ласкаву
і чув колискову,
Ранньо – вечірню
пісню – замову...
... Вже й постарівся,
а чується й нині
Та колисанка
калина – калині...

(Звучить пісня).

Ведуча

Українська пісня...Хто не був зачарований нею? Але звідки в українського народу є такий дорогоцінний скарб? Хто наділив наш народ таким дарунком?

Читець 1.

*Коли це все було — ніхто не знає,
Але легенда так розповідає:
Надумав якось Бог про всіх подбати,
Талантами людей обдарувати.*

*Французам дав красу та елегантність,
А німцям — дисципліну та педантність,..
Любов до моря дарував англійцям.
Музичний хист дістався італійцям.*

*Росії — владність, а голландцям — квіти.
Ну як таким дарункам не радіти! .
Підвійся тоді Бог зі свого трону,
Вдоволено поправив він корону*

*І тут побачив дівчину в куточку,
Одягнену у вишиту сорочку.
— Чом плачеш ти? Як звать тебе, дитино?
Вона відповіла: «Я — Україна.*

*А плачу, Боже, бо не бачу меж
Від пролитої крові та пожеж.
Чому, скажи мені, така зла доля?
В своїй землі немає правди й волі!».*

*— Так он яка історія твоя!
Та тільки всі роздав таланти я —
Скоріше треба було підійти...
І тут дівчина вже хотіла йти,*

*Та Бог підняв правицю, зупинив
І з дівчиною знов заговорив:
— Неоціненний дар один я маю,
Уславить він тебе у світі, знаю.*

*Бери його та бережи. Це — пісня.
Взяла дарунок, до грудей притисла
І понесла ту пісню за межі:
«Нам, Боже, Україну, збережи...»*

(Звучить пісня про Україну)

Ведуча

*Яке ж це диво – дивне – народна пісня!
І яку владну силу таїть вона в собі!*

*Минають віки, змінюються суспільні устрої, потрясають світ
нищівні війни голодомори, на зміну одним поколінням приходять інші
– і у кожного свої смаки, свої уподобання. А народна пісня
залишається, через усі злигодні й поневіряння проносить вона свій
первісний чар, свою нев`янучу молодість.*

Читець2.

*У пісні все: величне, трагічне й героїчне минуле України, наш
нелегкий, але обнадійливий час, невмируща віра в день
прийдешній. У ній - і любов, і ненависть, і радість, і горе, гнів і
ніжність. У пісні – діла ратні й труди мирні, краса рідної
природи і дівочої вроди, лицарська мужність і материнська
вірність, вікова мудрість і незлобливий усміх доброї, дотепної
приятної і щедрої української душі.*

*Ми без пісень безкрилими були б
Каліками тинялися по світу
Нас би огонь пожадливо палив*

*Й пилюкою засипав вітер
А так коли на сонце ляже тінь,
Коли колючий шлях ляга під ноги,
Ми піснею освітим далечінь
І піснею відгонимо тривоги.*

Читець 3.

Українська пісня глибока за змістом, багата яскравістю образів, щира невимовною ніжністю і співчуттям до героїв, має глибоке коріння.

Пісня – це голос душі народу, поетичний вияв його працелюбної і співучої вдачі, образне втілення його історії, моралі, мрій і прагнень. Вона така ж нездоланна й безсмертна, як той народ, що її породив.

*А пісня – це душа. З усіх потреб потреба.
Лиш пісня в серці ширить межі неба.
На крилах сонце сяйво їй лиша.
Чим глибша пісня, тим ясніш душа.*

(Звучить пісня про кохання)

Читець 4.

Зароджувалась пісня у праці і в забавах, у календарних обрядах та ритуальних діях наших далеких предків. Була вона з козаками і в звитяжних походах, і в турецькому полоні, і на жалібних тризнах, ночувала при чумацьких вогнищах під високими зорями, тамувала біль розлуки і заглушала брязкіт кайданів на сибірській каторзі, долинала зовом отчого дому до бідних емігрантів у заокеанській чужині.

*Коли пісні мого краю пливуть у рідних голосах,
Мені здається, що збираю цілющі трави у лугах.
В піснях і труд, і даль походу, і жаль, і успіх, і любов,
І гніт великого народу, і за народ пролита кров.
В піснях дівоча світла туга і вільний помах косаря.
В них юність виникає друга, висока світиться зоря.
Пісню українську співає бабуся,
Гарно співати і я в неї вчуся.
В пісні тій слава козацького роду.
Гордого й вільного мого народу.
В пісні красується диво – калина,
Вірно чекає козака дівчина.
В ній зажурилась зелена верба...
Радість в ній, смуток, любов і журба.*

Ведуча

Така вже вдача українців, не може душа наша без пісні : народжуємося – співаємо, закохуємось – співаємо, одружуємось – співаємо, і на смерть ідемо – співаємо.

Без пісні, як і без любові, нема життя. Українці – співучий народ. Кажуть, де три українці – там цілий хор.

Ну де ще є така чарівна пісня?

Серед яких на світі славних мов?

То серце від журби неначе стисне,

А то навіє радість і любов.

Читець 1.

Українська народна пісня була необхідним ритуалом багатьох народних обрядів. За тематикою українські народні пісні можна умовно поділити на такі жанри: родинно – побутові пісні, соціально – побутові , календарно – обрядові, жартівливі.

І знов до тебе думка лине,

І знов душа моя болить

А за вікном моїм калина

Осінім полум`ям горить

І знову тихо вечорами

Про тебе шепчуть ясени,

І знов приходиш ти ночами

У неспокійні диво – сни.

І розцвітають вони знову,

Гай зачаровано шумить

І пісня радості й любові

В душі, як і колись , бринить.

Це приклад однієї з весільних пісень.

Велика життєва правда в побутових піснях.

Колихала мати сина, тихенько співала.

Йому долю нещасливу чомусь віщувала.

Рости, рости мій синочку, великий, хороший

Як виростеш, підеш в найми заробляти грошей.

Та й не кляни мене, синку, що я народила,

Що нещасну тай доленьку тобі наділила.

Провідне місце в українській пісенній творчості належить жартівливій пісні. В ній переливаються всі барви й відтінки народного гумору. Серед героїв української жартівливої пісні найчастіше молодь : парубки й дівчата.

(Звучить жартівлива пісня)

Ведуча

Пісня – це чудове поєднання слова і музики, вона є духовним обличчям нації, її своєрідною візитною картою.

Все коло життєвих насущних інтересів охоплюється в пісні, зливається з нею. І без неї саме життя стає неможливим.

Читець 2.

Народна пісня, зоряно, незгасно
Горить в моєму серці повсякчас
Не племенистим закликком , не гаслом,
А променем, що будить сівача.

Вона мене виводить на дорогу,
Вона мені просвітлює віки,
Де радість і печаль мого народу
Врослися в древа вічного гілки.

Народна пісня – голос невсипущий,
Душі людської вічне відкриття.
Вона ніколи, як хліб насущний,
Не вийде з моди суцього життя.

Українці дуже багаті, можливо найбагатші поміж усіх слов'ян. Цей скарб – різнобарвні народні пісні. Вони не мудрують, не поспішають, складаючи свої пісні, пісні виростають самі, як квіти на полях зелених, їх така кількість, якою н може похвалитися жоден народ у світі.

Читець 3.

Вона – любов, вона печаль і втіха,
Жива вода на виразки душі.
Поки живе – обереже від лиха
Понад стежками тихі спориші.

Але боюсь, боюсь щоб не збороли,
В модерну, щоб не втиснули труну
Мого народу пісню чарівну
З гучних країв залізні рокенроли.

*І я готова крізь огнисті брами
Пройти і душу випалить до тла,
Лише б народна пісня не вмирала,
Щоб в молодих серцях вона жила.*

*Такого сплеску в музиці і слові,
Вогню такого не передаси
Нічим, крім пісні, посестри любові,
Криниці невичерпної краси.*

Ведуча

Не можна перерахувати всі мистецькі властивості української пісні, бо вони такі невичерпні як душа народу, що п'є цілющу силу з матері – Землі.

Моя радість, життя моє! Пісні! Як вас не любити. Пісні для країни – це все : поезія, історія і батьківська могила.

Українська пісня високо ставить любов і пошану до батьків. В піснях подається величезний образ Матері, яка всю себе віддає дітям і ладна все для них зробити.

(Звучить пісня «Сину, сину, ангел мій»)

Читець 4.

Українські пісні про кохання надзвичайно різноманітні за своїм змістом у них відбивається найрізноманітніші переживання: радість, ревності, нещасливе кохання, туга за милою чи милим.

*І знов до тебе думка лине,
І знов душа моя болить.
А за вікном моїм калина
Осіннім полум'ям горить.
І знову тихо вечорами
Про тебе шепчуть ясени
І знов приходиш ти ночами
У неспокійні диво - сні.
І розцвітають вони знову,
Гай зачаровано шумить.
І пісня радості й любові
В душі , як і колись бринить.*

Читець 1.

Українська пісня , вимита сльозами,
Висушена вітром у краї чужім,
Українська пісне, ти прийшла шляхами
До мого серця і живеш у нім.
Українська пісня, чарівна всесильна –
Ти такою будеш через сотні літ.
Українська пісня, вчить тебе дитина,
Щоби пам`ятати свій козацький рід.

Чарівна, граціозна і ніжна українська пісня. Є в ній щось, що хапає за серце, щось глибоко задушевне.

Ведуча

Сучасна українська пісня. Чарують і бентежать нас слова і музика Вадима Крищенка, Олександра Злотника, Анатолія Горчинського, Миколи Лукіна. Саме їх пісні несуть у світ українське слово, українську музику, пісню.

(Звучить пісня)

Читець 2

Для мене пісня наче поклик долі,
Моє натхнення, дум стрімких політ
Я йду із нею по життєвім полі
Й не зараджу їх до склону своїх літ.

Як вчую пісню – серце стрепенеться,
Збентежить душу тисячі жалів,
А чи весняно й дзвінко відгукнеться
Над полем жайвори ний переспів.

Читець 3.

Для мене пісня – солов`їна мова,
Живильні сили хлібних колосків.
Люблю я щире українське слово,
Яке пройшло крізь збурення віків.

Й дісталось нам від княжих літ,
Його не вбив копит ординський карб,
На крилах – рушниках несуть лелеки
Мого народу найцінніший скарб.

*То – корінь наш і світлоносні перли.
В них – вищий зміст, духовності краса.
Я йду життям, щоб пісня не померла,
Народу рідного жива душа.*

(Звучить пісня «Два кольори»)

Ведуча

*Наші пісні – це тихий рай, це привабливі чари, це всім світом
признано за ними. І такою ж солодкою, чарівною, привабливою
залишилась пісня наша й досі...*

Читець 4

*Пісня – наш паспорт вічний,
Пропуск у білий світ...
Ми не ховали обличчя,
Гордо йшли сотні літ.
Завжди ми накривали
Дружби ясні столи.
Нас по піснях пізнавали,
Де б ми таки не були.
Райдуга в небі висне,
Граючи в тисах вод,
Доки живе наша пісня,
Доти живе народ.*

(Звучить пісня про Україну)